

Чекмарьова Лариса Юрївна

Національний університет «Одеська юридична академія»,

аспірантка кафедри організації судових,

правоохоронних органів та адвокатури

МЕХАНІЗМ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ ЗА ДОГОВОРОМ СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА

У зв'язку з тим, що в Україні не має чіткого закріплення в законодавстві щодо нормативного регулювання такого виду страхування, як страхування професійної відповідальності адвоката, який остаточно врегулював би питання забезпечення належного захисту майнових інтересів адвоката та захисту майнових інтересів клієнта за невиконання або неналежне виконання адвокатом своїх професійних обов'язків, для надання пропозицій щодо подальшого удосконалення механізму страхування професійної відповідальності адвоката, необхідно дослідити механізм виплати страхового відшкодування за договором страхування професійної відповідальності адвоката.

На нашу думку слід виділити претензійний і судовий порядок виплати страхового відшкодування. Виплата страхового відшкодування проводиться страховиком в претензійному порядку у разі відсутності спору між адвокатом (страхувальником) та клієнтом (третьою особою) про відшкодування заподіяної адвокатом шкоди. Судовий порядок виплати страхового відшкодування передбачає виплату страхового відшкодування на підставі рішення суду, що вступило в законну силу, про визнання права вимоги клієнта до адвоката про відшкодування шкоди внаслідок невиконання або неналежно виконання ним своїх професійних обов'язків.

Слід звернути увагу на механізм виплати страхового відшкодування за законодавством зарубіжних країн. Так, позитивним досвідом запозичення

такого механізму може стати законодавство Франції та США. Особливістю страхової виплати за французьким законодавством є виплата за рішенням суду та розгляд справи саме спеціалізованою палатою суду. У штаті Орегон, наприклад, для цих цілей функціонує спеціальний орган (комітет), в штат якого входять кілька адвокатів, які ведуть прийом скарг від клієнтів на непрофесійні дії адвокатів і з'ясовують обставини того, що сталося. Після проведення співбесіди зі сторонами спору (клієнтом і його адвокатом), у справі може бути прийнято рішення про те, що претензія клієнта буде розглянута в позасудовому порядку і страхове відшкодування виплачено до звернення в суд, а може бути прийнято рішення про розгляд спору між клієнтом і адвокатом в суді, наприклад, якщо претензія клієнта не обґрунтована або клієнт вимагає занадто велику суму в якості компенсації [1, с. 29].

У літературі наводяться різні думки про те, якою має бути процедура претензійного врегулювання спору про настання страхового випадку. Деякі науковці стверджують, що виплату страхового відшкодування необхідно здійснювати тільки в претензійному порядку та рішення органів адвокатського самоврядування буде достатнім для страховика, щоб визначити момент настання або ненастання страхового випадку у разі страхування адвокатом своєї професійної відповідальності. З цією точкою зору важко погодитися, оскільки претензії щодо відшкодування майнової шкоди, завданої адвокатом, не є правовою компетенцією кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури регіону (далі – КДКА) та не підлягають розгляду, а потребують додаткового звернення до суду в межах цивільного судочинства.

Пропонується, наприклад, коли мова йде про притягнення до відповідальності адвокатів, щоб КДКА або спеціальна кваліфікаційна комісія, що складається з професійних адвокатів, встановлювала факти професійних помилок в діях адвоката. Погоджуємося з В.В. Заборовським, що діяльність КДКА в даному випадку має обмежуватись встановленням факту невиконання

або ж неналежного виконання адвокатом своїх професійних обов'язків та притягненням його до дисциплінарної відповідальності, але в жодному разі не має стосуватися питання щодо визначення розміру цивільно-правової відповідальності адвоката [2, с. 138-139]. Цієї точки зору притримується і Р.Г. Мельниченко. Як слушно він зазначає, що саме кваліфікаційна комісія, керуючись мінімальними стандартами якості адвокатських послуг, може винести рішення про належне чи неналежне виконання адвокатом своїх професійних обов'язків. Це рішення, будучи преюдиціальним, має лягти в основу рішення суду по цивільній справі. Суду залишиться тільки визначити розмір збитку, що підлягає виплаті потерпілому клієнту [2, с. 112].

Отже, ми вважаємо, що виплата страхового відшкодування повинна здійснюватися наступним чином. До КДКА регіону надходять заяви (скарги) від клієнтів на невиконання або неналежне виконання адвокатом своїх професійних обов'язків, на основі яких приймає рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності і застосування до нього дисциплінарного стягнення або про закриття дисциплінарної справи. У разі визнання адвоката винним, між сторонами проводиться співбесіда про виплату страхового відшкодування в претензійному порядку, якщо сторони погоджуються з претензією та розміром відшкодування. У разі якщо сторони не погоджуються, наприклад, якщо претензія клієнта не обґрунтована або клієнт вимагає занадто велику суму в якості компенсації, тоді може бути прийнято рішення про розгляд спору між клієнтом і адвокатом в суді. КДКА у такому разі встановлює факт невиконання або ж неналежного виконання адвокатом своїх професійних обов'язків та притягненням його до дисциплінарної відповідальності. Це рішення має бути враховане при розгляді справи. Судове ж рішення про визнання права вимоги клієнта до адвоката про відшкодування шкоди внаслідок невиконання або ж неналежного виконання адвокатом своїх професійних

обов'язків буде обов'язковим для страховиків. Такий механізм діє в багатьох державах, зокрема у Франції та США.

Список використаної літератури:

1. Стрэнг Р. Практика страхования профессиональной ответственности адвокатов в США / Р. Стрэнг // Вестник Адвокатской палаты Иркутской области. -2006. -№10. - С. 28-30.
2. Заборовський В.В. Страхування цивільно-правової відповідальності адвокатів в Україні: обов'язкове чи добровільне / В.В. Заборовський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – Серія право. – Вип. 43. – Т. 2. – С. 194-198.
3. Мельниченко Р.Г. *Профессиональная ответственность адвоката: Монография.* – Волгоград, ЗАОр «НПП «Джангар»», 2010. – 168 с.